

Gut Sábész Miskolc

גוט שבת 1. évfolyam 1. szám • ב"ה

Kiadja: Chabad-Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület

Gyertyagyújtás: 16:52 • ז' אדר א' תשע"ט • 2019. 2. 22. • פרשת כי תשא • Szombat kimenetele: 17:58

Hetiszakasz röviden

Az aranyborjú következményei

Szakaszunk – *KiTiszá* (2Mózes 30:11–34:35) – közli az első ízben megejtett zsidó népszámlálás utasításait, valamint a Szentélyben használt kenőolaj és füstölőszer készítésének módját. A szakasz fő témája az aranyborjú készítésének botrányos ténye és annak nemzedékekre szóló következményei.

A rabbi a hetiszakaszról

Ki Szisza

Amikor megszámolod Izrael gyermekeit (szó szerint „felemed a fejüket”), minden férfinak engeszteléseképpen a lelki üdvéért egy fél sékelt kell adnia. Itt arról a fél sékelről van szó, amit minden évben a templomnak adományoztak. A Tóra ezt az adományt egyértelműen a vezekléssel, kiengeszteléssel azonosítja.

A midrás egy érdekes párbeszédet mesél el nekünk, amelyben Mózes mesterünk a következőt kérdezi az Örökkévalótól: Az adományt természetesnek vesszük, amikor létezik a templom (hiszen ezt az adományt a Miskán és a Templom idejében szedték be), de mi van akkor, amikor nincs templom? Az Örökkévaló erre a következőt válaszolta: Minden évben, amikor a Ki Szisza parását olvassák majd, azt úgy fogom tekinteni, mintha ott állnál és „felemelnéd a fejüket”.

Ez az érdekes párbeszéd ma-

gyarázatra szorul. Úgy tűnik, hogy a „fej felemelése” megfeleltethető a vezeklés és engesztelés céljából adott adománynak. De vajon hogyan, és miért?

Az egyik különbség ember és állat között, hogy míg az állat lefelé hajtva hordja a fejét, addig az ember emelt fővel jár. Ez szimbolizálja azon képességünket, hogy a fejünket használva az intellektus és az ok felül tud kerekedni a bennünk is alapvetően jelen lévő érzelmeken és vágyakon. A fej a királyt szimbolizálja; és ahogy egy királynak is engedelmességgel tartoznak, ugyanúgy az egyén szintjén a tetteinket is az oknak és az intellektusnak kell vezérelnie, nem pedig csak a szívünknek és az érzelmeinknek. Amikor valaki egyszerűen csak az érzelmeit követi a következményekkel nem törődve, akkor a feje nincs felemelve, vagyis

(folytatás a következő oldalon)

Heti naptár Programok

PÉNTEK:

15:30-16:30 Kérdezd a rabbit!

– Kérdésed van az étlettel vagy a zsidósággal kapcsolatban? A rabbi szívesen válaszol.

17:30-19:00 Szombatköszöntés

SZOMBAT:

11:00-12:00 Kérdezd a rabbit!

– Kérdésed van az étlettel vagy a zsidósággal kapcsolatban? A rabbi szívesen válaszol.

12:00-13:00 Neves miskolci rabbi spirituális tanításai
(Fuchs Jehoshua rabbi előadása)

13:00-14:30 Kidus és ebéd

14:30-15:00 Kérdezd a rabbit!

– Kérdésed van az étlettel vagy a zsidósággal kapcsolatban? A rabbi szívesen válaszol.

17:30 Hávdálá

18:00-19:00 Zsidó zene és tánc

19:00-20:00 Kérdezd a rabbit!

– Kérdésed van az étlettel vagy a zsidósággal kapcsolatban? A rabbi szívesen válaszol.

VASÁRNAP:

10:00-11:00 Kérdezd a rabbit!

– Kérdésed van az étlettel vagy a zsidósággal kapcsolatban? A rabbi szívesen válaszol.

11:00-12:00 Judaika kiállítás

• Vallási tárgyak: Mire való a tflin? – előadás

12:00-13:30 Sütési tippek és trükkök: barhesz-fonási technikák

14:00-15:00 Kérdezd a rabbit!

– Kérdésed van az étlettel vagy a zsidósággal kapcsolatban? A rabbi szívesen válaszol.

15:00-16:00 Sóletkóstoló

mindenkinek

Gut Sábész Miskolc – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics
– Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület /
Published weekly by Chabad-Lubavitch
– The Jewish Heritage Center of Hungary
Barhesz – Miskolc

Telefon: +36-70-374-9437

facebook.com/barhesz /

rabbifuchs@gmail.com

Felelős kiadó: Fuchs Jehoshua rabbi

Fordító: Varga Nóra

Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

A rabbi a hetiszakasról (folytatás az előző oldalról)

hiába lenne az a dolga a fejnek, hogy irányítson, ilyenkor nincs megbízva ezzel a feladattal.

Amikor valaki magába néz és rájön, hogy ő maga is így éli az életét, és szeretne ezen változtatni, szeretné felemelni a fejét a fejet megillető magasságba, akkor két dolgot kell tennie. Először is be kell vallania saját magának és az Örökkévalónak is, hogy ebben a nehéz helyzetben rekedt, de változtatni, javítani akar helyzetén. Ez a mélyebb értelme a reggeli imában mondott egyik áldásnak is: „Áldott vagy Te, Örök Istenünk, Világ Ura, aki fölegyenesíti a görnyedteket!” Vagyis kérjük az Örökkévalót, hogy segítsen kiegyenesedni, felemelni a fejünket, hogy életünket a tiszta gondolatok irányítsák, és nem pedig érzelmektől kódos döntések. A második lépés a fél sékel, ami a cedáká-t vagyis a jótékonykodást fejezi ki. Azonban nem akármilyen jótékonykodásról van itt szó. Annak a jótékonykodásnak, amit a fél sékel adása foglal magába, van egy mélyebb üzenete is. Sok embernek az adományozás kapcsán a szegények megsegítése jut az eszébe, - ami nagyon fontos dolog – azonban a fél sékelt nem a szegényeknek gyűjtötték, az összegyűlt adomány a templomba ment, és ebből vásároltak mindent a templomban bemutatott közös áldozatokhoz. Ezekben a templomi áldozatokban, amit abból a közös pénzből vásároltak, amihez mindenki egyenlő részben járult hozzá, minden zsidó egyenlő partnerként vett részt. Ebben az egységben minden zsidó ember képes volt a saját korlátain túllépve egy olyan egész

részévé válni, ami sokkal több, hatalmasabb, mint csupán kicsiny részeinek összessége. Ezért voltak ezek a közös áldozatbemutatók képesek arra, hogy egyéni bűnöket tegyenek jóvá, váltsanak meg olyan módon, ahogy egyedül nem lenne rá képes az ember. Vagyis egy spirituális toloerót jelentettek ahhoz, hogy fejünket abba a magasságba emeljük, ami megilleti, mint cselekedeteink és döntéseink vezérét.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy nagyon fontos, hogy mindig tudatosan próbáljunk csatlakozni a kollektív zsidó lelki gyökereinkhez. Ez számtalan különböző módon történhet. Van, aki a közösségépítő események, előadások, különböző közös programok finanszírozásában tud segíteni, van, aki idejével, energiájával tud hozzájárulni közösségépítő

eseményekhez akár fizikai munkával vagy szervezéssel, előkészítéssel, stb., de mindközül a legfontosabb, hogy részt vegyünk ezeken a közös eseményeken, tanulásokon, imádkozásokon. Ez különösen a jelen atmoszférában nagyon fontos, hiszen történelmünkben most először fogadó országokban élünk és nem elszeparált zsidó közösségekbe kényszerítve. Sokan közülünk olyan helyeken élünk, ahol nagyon kevés zsidó él, és így ha nem teszünk meg mindent nagyon keményen azért, hogy zsidó hittestvéreinkhez kapcsolódjunk, akkor túl könnyen elveszítjük gazdag örökségünket.

Ezzel a gondolattal zárva számíthatunk rád programjainkon!

Fuchs Jehoshua rabbi írása Imrei

Chaim miskolci rabbi tanításai nyomán

ÁLDÁSOK

MIT, HOGYAN, MIKOR, HOL?

Az áldásokról spirituális megközelítésben
Kétrészes gyorstalpaló tanfolyam

Időpontok:
2019. február 28., csütörtök 17:30-19:00
2019. március 4., hétfő 17:30-19:00

Helyszín: a Fuchs család otthona
A program ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

További információ és jelentkezés:
+3630/721-2580 | Facebook.com/Barhesz | miskolc@zsido.com

Hogyan írjuk helyesen az Örökkévaló nevét?

Örömmel jelentjük be, hogy ebbe az új, heti kiadású újságunkba egy „Kérdezd a Rabbit” rovatot is beépítettünk, mellyel igyekszünk részben interaktívvá tenni lapunkat. Az a célunk, hogy felkeltsük az érdeklődést, közelebb hozzuk és érthetőbbé tegyük a zsidóságnak nemcsak az írott tanait, hanem a gyakorlati élethez nélkülözhetetlen rabbinikus törvényeit is. Ezzel útmutatást és magyarázatokat próbálunk adni rengeteg, napi szinten felmerülő gyakorlati, erkölcsi, elméleti kérdésre, hogy azokat könnyebb legyen elsajátítani és megismerni. Tehát, ha bármilyen kérdés merül fel, bátran lépjenek kapcsolatba velünk a Facebookon a Barhesz oldalunkon vagy akár telefonon keresztül és szívesen válaszolunk.

A közelmúltban megkérdezték tőlem, hogy megengedett-e Hashem nevének leírása a nem héber nyelveken és hogy ilyen esetekben mi a teendő.

Kezdjük az elején: a héber nyelvben hét olyan név található, amelyek Hashemre utalnak és nem törölhetőek. Ez a tilalom Mózes ötödik, utolsó könyve Devarim fejezetének 12. verséből származik. A bálványok Izrael földjéről való eltávolítására vonatkozó kötelezettségről a Tóra azt mondja: „Ne tégy így az Örökkévalóval, a te Isteneddell!” A Talmud megjegyzi, hogy innen megtudjuk azt, hogy az Örökkévaló hét nevét tilos törölni. Ezek héber nevek, így ez a szabály akkor érvényes, ha a nevek héberül vannak írva, mert az így írott név egyben szentséget is tartalmaz. Ez a tilalom viszont nem vonatkozik arra az esetre, ha nem héber nyelven írjuk, mivel idegen nyelven írva nem tartalmazzák a szentséget.

Mindemellett azonban létezik egy másik kérdés is azzal kapcsolatban, hogy az Örökkévaló nevét helyesen tiszteletben tartva említsük. Például nevének említé-

tése olyan helyen, amely nem tiszteletteljes vagy éppen tisztátalan – például egy mosdóban, stb...

Az, hogy az Örökkévaló nevének megadjuk a tiszteletet, nemcsak a beszédben történő említésére vonatkozik, hanem arra is oda kell figyelniünk, hogy a megfelelő tisztelettel bánjunk olyan könyvekkel, publikációkkal, amelyekben ezen nevek bármelyike leírva található, ez pedig sokak véleménye szerint arra az esetre is vonatkozik, amikor ezen nevek említése nem héber nyelven történt. Ezért szokás egy levélben, jegyzetben vagy kiadványban – amely valószínűleg később a szemétkébe kerül, vagy nem rendes tiszteletadással semmisül meg – Isten nevét kötőjellel vagy rövidítve írni.

Oberlander Báruch rabbi egy átfogó, részletekbe menő értekezést írt ebben a témában, kifejezetten kitérve a magyar nyelvben használatos „Isten” elnevezésre is. Az ő cikkét ajánlom most mindenki figyelmébe – kellemes időtöltést kívánva:

Az első kérdés arra irányul: szabad-e az Örökkévaló nevét egy újságcikkben leírni.

A Tízparancsolatban azt olvassuk, „Ne ejtsd ki az Örökkévaló, a te Istened nevét hiába, mert nem hagyja büntetlenül az Örökkévaló azt, aki kiejti az ő nevét hiába” valamint „Ne ejtsd ki az Örökkévaló, a te Istened nevét hiába, mert nem hagyja büntetlenül az Örökkévaló azt, aki kiejti az ő nevét hiába” (2Mózes 20:7., 5Mózes 5:11.). E tiltó parancsolat lényege, hogy tiszteletlen lenne, ha csak úgy emlegetnénk a nevét (Sulchán áruach, Orách chájim 156:1., Jore déa 334:43.). Ezért vallásos zsidó igyekszik elkerülni még az olyan kifejezéseket is, hogy „jaj Istenem!”, stb.

Ez az előírás nem vonatkozik arra, ha valaki leírja Isten nevét egy műben, egy levélben vagy más írásban (Chátám Szofér responsum, Jore déa 2. kötet 227. fejezet vóhánire bekezdése; de lásd Igrot Mose, Jore déa 2. kötet 136. fejezet 1.). Arra azonban figyelni kell, hogy ne írjuk le Isten nevét olyan helyen, ami később méltatlan

helyre kerülhet, mint például egy olyan újságba, amibe – ahogy a mondás tartja – másnap már halat csomagolnak (A Sulchán áruach kivonata 6:3., a lubavicsi rebbe levelezése, Igrot kodes 21. kötet 5. oldal). Ezért van az, hogy a háború előtti ortodox kiadványokban kihagytak egy betűt, és pl. Ö-ökkévalóként szerepelt Isten neve.

Mielőtt az Egység című folyóirat első száma (1990. szeptember) megjelent, el kellett döntenünk, hogyan írjuk le Isten nevét. Akkor más rabbikkal konzultálva Oberlander rabbi arra a döntésre jutott, hogy mivel a folyóirat a széles közönségnek szól, és sokan lehetnek olyanok, akik nem tudják értelmezni az „Ö-ökkévaló” kifejezést, ezért inkább kiírjuk és minden számon egy figyelmeztetést helyezünk el az impresszumban: „A kiadvány tartalmára való tekintettel kéretik a lapot nem eldobni!”.

Mindez természetesen nem vonatkozik egy internetes kiadványra, amit nem lehet kidobni, vagy méltatlanul kezelni, így egyáltalán nem probléma Isten nevének ily módon történő kiírása.

Kóser konyha Hal- kocsonya

*párve, glutén-
és tojásmentes*

Hozzávalók:

másfél kiló ponty,
szeletelve
2 nagy répa
1 hagyma
2 gerezd fokhagyma
3 pohár víz
1 kk. só

A zöldségeket megtisztítjuk, a répát felszeleteljük, a hagymát négybe vágjuk, majd a vízben felforraljuk. Hozzáadjuk a halszeleteket, sózzuk, és lassú tűzön, fedő alatt mintegy negyven perc alatt készre főzzük. A megfőtt halszeleteket és zöldségeket jéni tálba helyezünk, ráöntjük a főzölet, és hűtőszekrényben néhány óra alatt megdermesztjük.

Programajánló

Becherovka Miskolci Farsang

Február 22-24-ig rendezik Miskolcon, a **Szinva Teraszon** a **Becherovka Miskolci Farsangot**, amelyen a Barhesz Zsidó Kulturális központ saját standdal és kóser finomságokkal várja az érdeklődőket.

Egyéb programok: Kérdezd a rabbit!; Szombatköszöntés; Neves miskolci rabbi spirituális tanításai (*Fuchs Yehoshua rabbi előadása*); Kidus és ebéd; Hávdálá; Zsidó zene és tánc; Judaika kiállítás; Vallási tárgyak: Mire való a tfilin? – előadás; Sütési tippek és trükkök: barhesz-fonási technikák; Sóletköstoló mindenkinek.

Részletes programjainkat megtalálja a [facebook.com/barhesz](https://www.facebook.com/barhesz) oldalon.

(lenti képeinken ízelítőt kaphatnak a tavalyi Miskolci Kocsonyafesztivál forgatagáról.)

